

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09-4116/02.09.2022 г.

На основание чл. 13д, ал. 2, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс, във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД 09-3893/15.08.2022 г. на министъра на образованието и науката

УТВЪРЖДАВАМ

учебна програма за специфична професионална подготовка по учебния предмет **проектиране – теория**, за професионалното направление код **522 „Електротехника и енергетика“**, професия код **522010 „Електротехник“**, специалност код **5220105 „Електрообзавеждане на железопътна техника“** съгласно приложението.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2022/2023 година.

X

МАРИЯ ГАЙДАРОВА

Зам.-министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А
ЗА СПЕЦИФИЧНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА
ПО
УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ
ПРОЕКТИРАНЕ
ТЕОРИЯ

Утвърдена със Заповед № РД 09-4116/02.09.2022 г.

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:
Код 522. „Електротехника и енергетика“

ПРОФЕСИЯ:
Код 522010 „Електротехник“

СПЕЦИАЛНОСТ:
Код 5220105 „Електрообзавеждане на железопътна техника“

София

2022 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебният предмет **проектиране** е предназначена за специфичната професионална подготовка на учениците от специалност код 5220105 „Електрообзавеждане на железопътна техника“ от професия код 522010 „Електротехник“ от професионално направление код 522 „Електротехника и енергетика“ съгласно типовите учебни планове за професионално образование с интензивно изучаване на чужд език, с разширено изучаване на чужд език и без интензивно и без разширено изучаване на чужд език.

Програмата е разработена в съответствие с Държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията „Електротехник“ – трета степен на професионална квалификация.

Обучението по контактни мрежи – теория, се основава на вече придобити знания и умения по учебните предмети от отрасловата професионална подготовка – електротехника, техническо чертане, материалознание, а също така е във взаимна връзка с учебните предмети от специфичната професионална подготовка – електрически инсталации, електрически машини и апарати, електрообзавеждане на железопътния транспорт.

Съдържанието на учебния предмет дава възможност за усвояване на знания и умения за организацията, технологията и изискванията при проектиране на електрически инсталации и електрически машини.

Усвоените знания и формираните умения по предмета са основа за изграждане на професионални компетенции и успешната професионална реализация на учениците.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

Основна цел на обучението по учебния предмет **проектиране – теория**, е учениците да усвоят система от знания за организацията и технологията на проектиране на различни видове електрически инсталации.

За постигане на основната цел на обучението е необходимо:

- усвояване на система от знания за технологията на проектиране на електрическите инсталации и електрически машини;
- усвояване на система от знания за основните закони, закономерности и схеми;
- усвояване на система от знания и умения за разчитане на конструктивна документация и електрически схеми;
- усвояване на система от знания за избора на съответна схема, материали, съоръжения и апаратура;
- усвояване на система от знания за изискванията на нормативите и стандартите за изработване на техническа документация;

- усвояване на система от знания и умения за изчертаване на електрически схеми, съответстващи на заданието;
- разработване и обосноваване на индивидуални задания;
- формиране на умения за работа с конструктивна, техническа документация и справочна литература;
- придобиване на умения и навици за техническо чертане с приложен софтуерен продукт и за работа с разпечатваща техника.

За постигане на целите на обучението се изисква интензивна работа в клас при активно участие на учениците в учебния процес за решаване на фронтални, групови и самостоятелни задачи.

Оценяването на постиженията на учениците да става чрез подходящи методи, съобразени с предстоящите държавни изпити по теория и практика на професията и специалността (*устна и писмена обосновка, индивидуални практически задачи и др.*).

Качествената подготовка изисква обучението да се осъществява в учебен кабинет с необходимите дидактически материали – компютър, мултимедия, чертежи, схеми, табла, справочна и фирмена техническа литература и др. учебно-технически средства.

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

1. Разпределение на учебното време

Общият брой часове по учебния предмет **проектиране – теория**, е определен в типовите учебни планове за съответната специалност в специфичната професионална подготовка.

Варианти	Вариант I	Вариант II
Часове по типов учебен план	36 учебни часа	11 учебни часа

2. Раздели, теми и препоръчителен брой часове

Учебното съдържание е структурирано в четири раздела. За всеки раздел са записани препоръчителен брой учебни часове и теми. Учебните часове се разпределят по раздели и теми в началото на всяка учебна година от учителя, в зависимост от възможностите и интересите на учениците, методите на обучение и планираната в училищния учебен план разширена професионална подготовка.

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I	ВАРИАНТ II
		Препоръчителен брой часове	Препоръчителен брой часове
I.	Въведение в проектирането	2	1
1.1.	Общи сведения за проектирането		
1.2.	Организация на проектирането. Обем и съдържание на проекта		

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I	ВАРИАНТ II
		Препоръчителен брой часове	Препоръчителен брой часове
1.3.	Условни графични означения		
II.	Проектиране на електрически инсталации	20	6
2.1.	Общи указания. Последователност при проектирането		
2.2.	Проектиране на електрически осветителни и защитни инсталации. Светлотехнически изчисления. Електротехнически изчисления. Защитни и сигнални инсталации		
2.3.	Проектиране на електрически силови инсталации		
2.4.	Проектиране на електрическите табла. Схеми на електрически табла за силови инсталации. Съставяне на обяснителна записка и спецификация на материалите		
2.5.	Задача свързана с проектиране на електрически инсталации в промишлени предприятия		
III.	Проектиране на трансформатор	10	4
3.1.	Предварителни изчисления		
3.2.	Определяне на главните размери		
3.3.	Изчисляване на електрическата система		
3.4.	Изчисляване на магнитната система		
3.5.	Определяне на техническите параметри на трансформатора		
3.6.	Задача, свързана с проектиране на трансформатор		
IV.	Защита на индивидуалните практически задания	4	–
	<i>Препоръчва се за всеки ученик да има предвидено индивидуално задание. Изготвените задания да се оформят естетично и да се защитят по предварително изготвен график. Желателно е за някои етапи от изчисленията да бъдат използвани подходящи програми за компютърно проектиране</i>		
	ОБЩ ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН БРОЙ ЧАСОВЕ:	36	11

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ УЧЕНОТО – ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

В резултат от обучението ученикът трябва да притежава:

1. Знания за:

- последователността при проектирането;
- законите, явленията и процесите в електрическите инсталации;
- материали, съоръжения и апаратура;
- правилата при проектиране на силови, осветителни инсталации и трансформатори;
- методите за изчисления на електрически инсталации и трансформатори;
- действащите наредби, правилници и предписания.

2. Умения за:

- самостоятелно разработване на задачи, свързани с проектирането;
- изготвяне на документацията и начертаване на чертежите към заданието;
- използване на каталози, справочници, правилници и др.;
- презентира техническа информация;
- търсене и намиране на информация, свързана с електрическите инсталации и трансформаторите;
- работа с конструктивна, техническа документация, нормативни документи, електронни ресурси и чертожни програми.

3. Компетентности за:

- комуникативност;
- трудова дисциплина и отговорност;
- наблюдателност и концентрация;
- прецизност;
- логическо мислене;
- работа в екип и самостоятелно;
- презентационни умения;
- стремеж към професионално усъвършенстване и кариерно развитие.

V. АВТОРСКИ ЕКИП

1. Инж. Антоанета Лефтерова – Професионална гимназия по транспорт и енергетика „Хенри Форд“, София
2. Инж. Илияна Михова – Професионална гимназия по транспорт и енергетика „Хенри Форд“, София
2. Доц. д-р инж. Иван Петров – Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“, София